

СКЛАДОВІ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

ТОВ «Ватіс»

Анотація

В роботі розглянуто складові капіталу підприємств. Окреслено переваги та недоліки використання власного та залученого капіталу.

Ключові слова: капітал, енергозбереження, власний капітал, залучений капітал

Abstract

The work examines the components of the capital of enterprises. The advantages and disadvantages of using own and borrowed capital are outlined.

Key words: capital, energy saving, own capital, borrowed capital

Вступ

Наявність капіталу підприємства суттєво визначає ефективність діяльності. Досить важливим є оцінка капіталу в розрізі власного та залученого.

Метою цієї роботи є систематизація складових капіталу підприємства, визначення їх позитивних та негативних якостей.

Результати дослідження

Управління капіталом підприємства може бути розглянуто в двох напрямках: як процес управління формуванням капіталу і як процес управління використанням капіталу. В межах першого аспекту метою управління капіталом є придбання необхідних активів та оптимізація структури капіталу з метою забезпечення умов для його ефективного використання. За другого аспекту мета управління ґрунтується в забезпеченні максимізації добробуту власників підприємства, його керівництва та працівників в поточному і перспективному періодах.

Економічний процес використання капіталу підприємства характеризується наступними основними особливостями [1]:

1. Капітал підприємства є основним фактором виробництва, оскільки він об'єднує усі фактори в єдиний виробничий комплекс,
2. Використання капіталу як економічного ресурсу здійснюється в процесі операційної та інвестиційної діяльності підприємства,
3. Капітал характеризує фінансові ресурси підприємства, що приносять дохід,
4. Капітал є головним джерелом формування добробуту власників підприємства.
5. Процес використання кожної із форм функціонування капіталу має свої можливості і специфіку механізмів цього використання.

Основною складовою джерел фінансування є власний капітал підприємства, важливою характеристикою якого є здатність утворювати активи підприємства як за рахунок власних фінансових ресурсів, так і шляхом залучення позикового капіталу [2].

Розподіл власного капіталу за джерелами утворення передбачає його поділ на статутний, пайовий, додатковий вкладений, інший додатковий та резервний капітал і нерозподілений прибуток (непокритий збиток) з виділенням неоплаченого та вилученого капіталу.

Перевагою використання власного капіталу є [3]:

- власний капітал є фінансовою основою підприємства;
- залучення власного капіталу є більш простим порівняно із залученням позикового капіталу, що пов'язане із тим, що рішення, які стосуються збільшення капіталу, приймають власники та менеджери;
- власний капітал забезпечує більш високу можливість генерування прибутку в усіх сферах діяльності.

Разом із тим, йому властиві певні недоліки:

- обмеженість обсягу залучення, а відповідно і можливостей суттєвого розширення операційної та інвестиційної діяльності підприємства в періоди сприятливої кон'юнктури ринку і на окремих етапах його життєвого циклу;
- висока вартість у порівнянні із альтернативними позиковими джерелами формування капіталу.

Таким чином, підприємство, яке використовує лише власний капітал, має найвищий рівень фінансової стійкості, проте обмежує темпи свого розвитку, оскільки не може забезпечити формування необхідного обсягу активів в періоди сприятливої кон'юнктури ринку і не використовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал.

Залучення позикового капіталу дозволяє суттєво розширити обсяг господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування цільового фінансування і на цій підставі підвищити ринкову вартість підприємства.

Отже, підприємство, яке використовує позиковий капітал, має більш високий фінансовий потенціал свого розвитку і можливості приросту фінансової рентабельності діяльності, проте в більшій мірі утворює фінансовий ризик і загрозу банкрутства, які зростають при зростанні питомої ваги залучених засобів в загальній сумі капіталу, що використовується.

Ефективність діяльності значною мірою залежить від рівня розвитку та вдосконалення системи управління капіталом. Управління капіталом суб'єктів господарювання тісно пов'язане із прийняттям управлінських рішень, оскільки його величина та динаміка є важливими критеріями для встановлення їхньої оптимальності. Капітал завжди є необхідним атрибутом діяльності – від моменту створення підприємства до його ліквідації або реорганізації. Своєю чергою, управління капіталом передбачає вплив на його обсяг і структуру, а також джерела формування з метою підвищення ефективності його використання. Налагоджений механізм управління капіталом передбачає:

- чітку постановку цілей і завдань управління капіталом, а також контроль за їх дотриманням у плановому періоді;
- удосконалення методики визначення й аналізу ефективності використання усіх видів капіталу;
- розроблення напрямків оптимізації процесу управління капіталом, а також їхнього аналізу і запровадження;
- розроблення методики оперативного управління високоліквідними обіговими активами; розроблення загальної стратегії управління капіталом;
- використання у процесі управління економічних методів і моделей, зокрема під час аналізу і планування; орієнтацію на використання внутрішніх важелів впливу на процес управління капіталом.

Висновки

Таким чином, розглянуто капітал підприємства в розрізі власного та залученого. Визначено переваги та недоліки використання цих складових.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : електронний практикум комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс]. 2-ге вид., доп. Вінниця: ВНТУ, 2022. 144 с.
2. Єпіфанова І. Ю., Супрун В. В. Особливості управління капіталом підприємств легкої промисловості. Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". 2020. № 5. С. 74-78.
3. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Мотрук Д. А. Управління власним капіталом підприємств мобільного зв'язку. Вісник Хмельницького національного технічного університету. 2022. №1. С. 301-304.

Шевчук Дмитро Григорович – директор ТОВ «Vatis», м. Вінниця.
Shevchuk Dmytro G. – director LLC «Vatis».